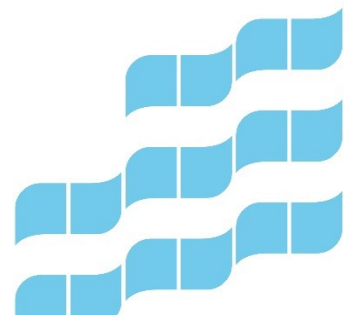

TRE:3398/10.03.00/2023

Kooste Tampereen kasvikkatolinjauksen lausunnoista ja palautteesta

Tampereen kasvikkatolinjauksesta ja sen kolmesta ohjekortista oli mahdollista jättää lausuntoja ja palautetta 13.6. – 25.8.2023 välisenä aikana. Aineisto lähetettiin tiedoksi työn laatimisessa ja työpajoissa mukana olleille tahoille sekä teemaan liittyville viranomaisille sekä tunnistetuille sidosryhmille. Näitä olivat ELY-keskus, Pirkanmaan maakuntamuseo, Luonnontieteellinen museo, Pirkanmaan maakuntaliitto, Kaupunkikuvatoimikunta, Ympäristönsuojelu, Ilmasto ja ympäristöpolitiikka, Hiedanrannan kehitys Oy, Asemakaavoitus, Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka, Tampereen Tilapalvelut Oy, Pirkanmaan pelastuslaitos, Strateginen hankekehitys, Viheralueet ja hulevedet, Rakennusvalvonta, Talonrakennusteollisuus ry, Pirkanmaan kiinteistöliitto, Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry, Suomen luonnonsuojeluliitto Tampereen yhdistys ry ja Villi vyöhyke ry.

Kasvikkatolinjauksesta saatiin kirjaamoon yhteensä seitsemän (7) lausuntoa. Lausunnon antoivat Pirkanmaan ELY-keskus, Pirkanmaan maakuntamuseo, Pirkanmaan liitto, Tampereen kaupungin ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikkö, Kiinteistöliitto Pirkanmaa, Talonrakennusteollisuus ry ja Hiedanrannan kehitys Oy. Lisäksi palautetta vastaanotettiin kuudesta (6) yksiköstä sähköpostitse. Palautetta antoivat Ympäristönsuojelu, Asemakaavoitus, Yleiskaavoitus, Tampereen Tilapalvelut Oy, Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka sekä Viheralueet ja hulevedet. Lausuntojen ja palautteen keskeiset sisällöt ja niiden vaikutus linjauksen viimeistelyyn on esitetty tässä palautekoosteessa.

Lausunnot

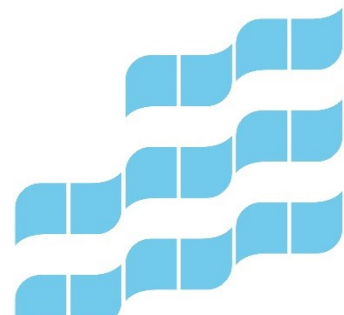
1. Pirkanmaan ELY-keskus

ELY-keskus näkee positiivisena Tampereen kaupungin linjauksen ja kasvikattojen yleistymisen edistämisen osana kokonaisvaltaista ilmastokestävyyttä. Linjauksessa on ELY:n mukaan tunnistettu monipuolisesti kasvikattojen hyötyjä sekä niiden rajoitteita. Lisäksi raportissa on esitetty toimenpiteitä linjauksen onnistuneeseen yhdistämiseen osaksi maankäytön suunnittelua. ELY-keskus näkee erityisen tärkeänä, että raportissa on huomioitu linjauksen toteuttaminen monella eri tasolla aina yleiskaavoituksesta rakentamiseen ja viheraluesuunnitteluun.

Vastaus: Ei vaikutusta aineiston viimeistelyyn

2. Pirkanmaan maakuntamuseo

Maakuntamuseo näkee hyvänä, että kasvikkattolinjauksessa kasvikattojen rakentamista ei edistetä itsetarkoituksellisesti vaan punniten kukin hankkeen etuja ja haittoja sekä tehden kokonaisarviointia. Kasvikkattolinjauksen kuudesta kohdasta rakennettua kulttuuriympäristöä ja maisemaa koskettaa erityisesti kohta 2: "Kasvikatoilla lisätään vehreyttä, viihtyisyyttä ja kaupunkikuvallista laatua tiivistyvään kaupunkimaisemaan, olemassa olevia arvoja kunnioittaen", jossa on asianmukaisesti todettu, että kasvikattojen suunnittelussa kunnioitetaan kaupunkikuvan arvoja ja kulttuurihistoriaa. Suunnitteluohjeissa on myös huomioitu asianmukaisesti rakennus- ja kulttuurihistorialliset sekä maisemalliset arvot. Linjauksen toteuttamisessa kulttuuriympäristön arvot on huomioitu erityisesti asemakaavoituksen yhteydessä, josta todetaan: "Selvitetään kattomaiseman arvot osana alueiden ominaispiirteiden tunnistamista. Alueellinen vastuumuseo/maakuntamuseo ja luonnontieteellinen museo ovat mukana määrittelyssä." Pirkanmaan maakuntamuseo pitää kirjauksia hyvinä. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa ympäristöissä ja kohteissa kasvikattojen

mahdollisuudet tulee arvioida tapauskohtaisesti. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että kasvikkattolinjauksen luonnos on kulttuuriympäristön arvojen osalta hyväksyttävissä.

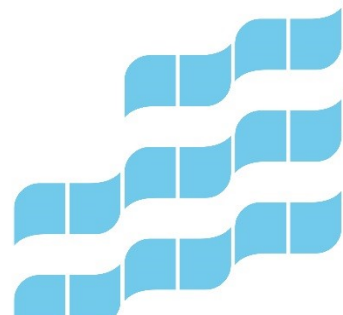
Vastaus: Ei vaikutusta aineiston viimeistelyyn

3. Pirkanmaan liitto

Pirkanmaan liitto toteaa, että Tampereen kasvikkattolinjaus on huolellisesti valmisteltu ja asiantuntijätietoa hyödyntävä kokonaisuus. Pirkanmaan liitto katsoo, että Tampereen kasvikkattolinjauksessa esitetyt tavoitteet ja sisällöt kaupunkiluonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön edistämisestä ovat hyvin linjassa Pirkanmaan vaihemaakuntakaavan tavoitteiden kanssa. Kasvikkattorakentamista käsitellään linjauksessa kokonaisvaltaisesti. Linjausraportissa ja kohdekorteissa esitetyt ohjeistukset luovat hyvät lähtökohdat kasvikkattorakentamisen suunnittelulle ja toteuttamiselle. Pirkanmaan liitto pitää kannatettavana lähtökohtana linjauksessa esitettyä kokonaiskestävyyden periaatetta sekä tapauskohtaista harkintaa.

Lausunnossaan Pirkanmaan liitto ehdottaa kasvikkattolinjauksen tavoitteiden edistämiseksi pitkän aikavälin toteuttamistavoitteiden asettamista kasvikkattorakentamiselle tiiviissä kaupunkirakenteessa. Lisäksi olisi syytä ottaa yksityiskohtaisemmin kantaa aurinkopaneelien ja kasvikkattojen yhdistämiseen ja niitä koskevien tavoitteiden yhteensovittamiseen. Lisäksi esitettiin tuotavan tarkemmin esiin kasvikkattojen mahdollisuudet ja haasteet vanhan rakennuskannan osalta.

Vastaus: Kasvikkattolinjauksessa ei olla haluttu asettaa erillisiä toteuttamistavoitteita kasvikkatoille. Asemakaavoitettavien alueiden vihertehokkuustavoitteen saavuttamisesta vastaa Tampereella laajasti käytössä oleva viherkerroinmenetelmä, johon sisältyy myös kasvikkatot yhtenä mahdollisena ratkaisuna. Osaltaan myös muut kaupungin strategiset tavoitteet sekä yleiskaava ohjaavat kasvikkattojen toteutumista. Esimerkiksi yleiskaavaluonnoksessa esitetty

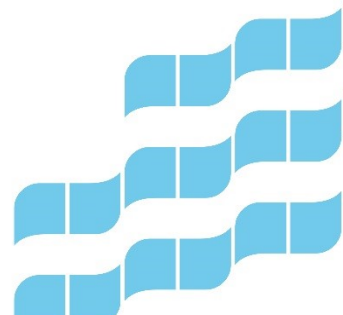

kaupunkivihreän kehittämisalue -merkintä painottaa luontopohjaisten ratkaisujen, mukaan luettuna kasvikattojen toteuttamista tietyille alueille. Linjauksessa on haluttu välttää kasvikattojen itsetarkoituksellista edellyttämistä ja painottaa tapaus- ja paikkakohtaista harkintaa. Myös kasvikatton ja aurinkopaneelien suhteen on haluttu painottaa tapauskohtaista harkintaa sijainnista ja hankkeen tavoitteista riippuen. Asemakaavaa ja viherkerroinlaskentaa varten laadittavassa viitesuunnittelussa otetaan kantaa myös hankkeen kattopintojen käyttöön mahdollisessa energiantuotannossa, ja ratkaisut on syytä tutkia kohdekohtaisesti. Vanhan rakennuskannan huomioimista on tarkennettu raportissa katon hyötykäytön ohjeellisen valintakaavion yhteydessä (s.37).

4. Tampereen kaupungin ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikkö (ILY)

ILY pyytää tarkastelemaan ehtojen tai velvoitteiden lisäämistä linjaukseen – missä ja milloin kasvikatton kannattaisi olla ensisijainen ratkaisu? Lausunnossa ehdotetaan, että linjauksen kohdassa oleva lause ”Kasvikattojen rakentamiseen velvoitetaan tai siihen kannustetaan kantakaupungin täydennysrakentamisessa ja uusien tiiviiden alueiden asuin- ja liikerakentamisessa sekä tilanteissa, joissa kasvikatolla on erityinen merkitys hulevesien käsittelylle tai luonnon monimuotoisuudelle.” tuodaan esiin aiemmassa vaiheessa raporttia sen olennaisuuden vuoksi.

ILY pyytää tarkastelemaan mahdollista ristiriitaa ”velvoittamisen, kannustamisen ja erityisen merkityksen” sekä ”tehokkaimman ratkaisun” edellytysten välillä sivulla 6. Linjauksen toimenpiteiden toteutumisen seuranta pyydetään tarkentamaan. Kaupungin strategia ja tahtotila -sivulla ILY toivoo lisättävän strategiassa esiintyvän lauseen ”Ilmatoriskit ja muutokseen sopeutuminen otetaan Tampereella vakavasti.” ILY esitti lisättävän, että kattojen monipuolista kehittämistä halutaan edistää myös ruuantuotannon osalta. Paahdeympäristöjen uhanalaisiin lajeihin toivottiin lisättävän nostona mäkihiilikoi ja tulikukkakoi.

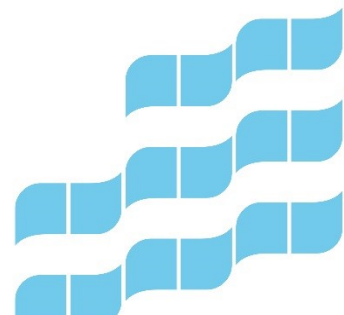

Vastaus: Erillisiä velvoitteita kasvikattojen toteuttamiselle ei linjauksella haluttu asettaa, vaan kasvikattojen tarve halutaan harkita tapauskohtaisesti esimerkiksi osana asemakaavaprosessia. Vastauksia kysymyksiin ”milloin ja missä kasvikatton tulisi olla ensisijainen ratkaisu” tullaan tutkimaan ja syventämään linjauksen jatkotoimenpiteiden yhteydessä, esimerkiksi paikkatietopohjaisen kasvikkatovyöhykkeistön sekä alueittaisen kasvikkatokriteeristön laatimisen yhteydessä. Osaltaan tarvetta ohjaa myös jo käytössä oleva viherkerroin. Työssä on linjattu, että Tampereella kasvikattojen edellyttäminen on perusteltua kantakaupungin täydennysrakentamisen alueilla, tiivisti rakennettavilla alueilla sekä kohteissa, joissa hulevesien hallinnan tai kaupunkiluonnon näkökulmasta sille on erityiset perusteet. Tätä lausetta on nostettu esiin esitetyn mukaisesti alkuun lisätyssä ”Tampereen kasvikkatolinjauksen pähkinäkuoressa” -tiivistelmässä sekä myös taiton keinoin sisempänä raportissa.

Tulkintaristiriitosten välttämiseksi ”tehokain” sana on muutettu raportissa muotoon ”tehokas” sivun 6 tekstissä. Linjauksen toimeenpanoa ja seurantaan toteuttamaan perustetaan Kaupunkivihreän yhteistyöryhmä, joka on raportissa nostettu entistä selkeämmin näkyviin. Kaupungin strategia ja tahtotila -osiota on täydennetty ja esitystapaa selvennetty. Ruuantuotanto on mainittu osana kattojen monipuolista kehittämistä. Maininta mäkihiilikoista ja tukikukkakoista on lisätty.

5. Kiinteistöliitto Pirkanmaa ry

Kiinteistöliitto Pirkanmaa ry:n mielestä kasvikkatoluonnoksen näkökulma kasvikkattojen rakentamiseen on kannatettava – rakentamista ei edistetä itsetarkoituksellisesti, vaan arvioiden kunkin hankkeen kohdalla kokonaisuutta. Olemassa olevien rakennusten katon peruskorjaushankkeisiin vaikuttaa taloyhtiöiden kiristynyt taloudellinen tilanne, minkä vuoksi kaupungin ei tulisi lisätä taloudellista taakkaa asettamalla lisäkustannuksia aiheuttavia vaatimuksia. Kiinteistöjen siirtyessä yhä enemmän myös energian tuottajiksi voi vääjäämättä syntyä kilpailutilanne esimerkiksi aurinkopaneelien asentamisen ja viherkattojen rakentamisen välillä. Kiinteistöliitto nostaa esiin lisätiedon tarpeen näiden ratkaisujen yhteensovittamisesta ja

esittää, että kaavoituksessa tai luvituksessa ei tule rajoittaa voimakkaasti näiden mahdollisuuksien käyttöä. Lisärakentamisen yhteydessä kasvikkatovaatimuksia voidaan Kiinteistöliiton mukaan varovaisesti esittää. Etenkin kevytrakenteiset kylmät kasvikatot nähdään kustannuksiltaan neutraaleina ja riskeiltään matalampina. Ilmastonmuutoksen takia ja luontokadon hillitsemiseksi voi kasvikatot herättää kiinnostaa tulevaisuudessa myös olemassa olevan taloyhtiön kattoremontissa esimerkiksi lämpöä tasaavien ominaisuuksiensa takia. Sitä ennen tarvitaan lisätutkimusta ja kokemuksia ratkaisuista.

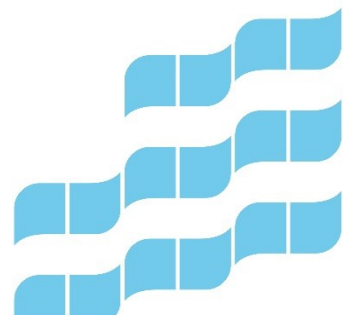
Vastaus: Ei vaikutusta aineiston viimeistelyyn. Lausunnossa esiin nostettuja lisätietotarpeita voidaan edistää linjauksen jatkotoimenpiteinä tehtävissä lisäselvityksissä.

6. Talonrakennusteollisuus ry

Talonrakennusteollisuus toteaa lausunnossaan, että aineisto vaikuttaa hyvin laaditulta, yksityiskohtaiselta ja laadukkaalta. Tietoisuuden lisäämisessä luonnos nähdään ansiokkaana. Talonrakennusteollisuus näkee tärkeänä edelleen kerätä lisää kokemuksia ja tietoa kasvikkatoista, myös elinkaaren ajalta. Lausunnossa esitetään huoli siitä, miten linjauksia jatkossa sovelletaan, miten ja missä kasvikkatoja tullaan vaatimaan sekä miten vaatimukset määritellään etukäteen suunnittelun ennustettavuuden varmistamiseksi.

Talonrakennusteollisuus esittää kasvikkatolinjauksen nimen muuttamista selvitykseksi, joka kuvastaisi paremmin sen luonnetta suosituksena tai ohjaavana aineistona.

Talonrakennusteollisuus esittää huolensa kasvikkatojen aiheuttamasta kustannusten lisääntymisestä suhteessa rakentamisen sujuvuuteen, kohtuuhintaisuuteen ja asumisen kustannusten hillitsemiseen sekä vallitsevaan suhdannetilanteeseen. Lausunnossa pidetään ongelmana sitä, että kustannusten loppumaksaja ei hyödy panostuksistaan, jos hankkeen kustannuksella toteutetut ratkaisut hyödyttävät kaupunkia tai asukkaita laajemmin, esimerkiksi hulevesien hallinnan tai näkymien parantumisen kautta. Investointikustannusten ja hyötyjen epätasapainon lisäksi kasvikkatoihin liittyy ilmastopäästöjä kasvattava merkitys, niin

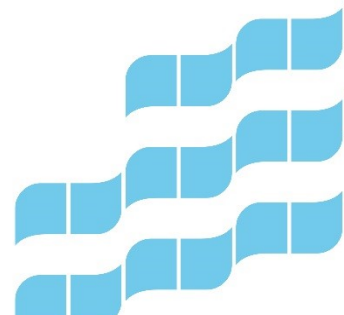

rakenteiden lisääntymisen kuin hankalampien taloteknisten ratkaisujen ja porras- ja hissiyhteyksien muodostumistarpeiden myötä. Lausunnossa todetaan, ettei asemakaavaan tulisi kirjata sitovia ja pakottavia määräyksiä kasvikatosta – asemakaavaprosessia tulisi päinvastoin keventää. Yksittäisen näkökulman sijaan tulisi huomioida kokonaisuus ja tarkoituksenmukaisin ratkaisu. Lopputuloksen tulisi palvella ensisijaisesti käyttäjiä ja heidän tahtotilaansa, aiheutuneet investointikustannukset huomioiden.

Lausunnossa esitetään, että kasvikkattolinjauksessa sekä viherkerrointyökalussa laskelmat pitäisi laatia tonttikohtaisten laskelmien sijaan aluekohtaisesti. Molemmissa tulisi myös yhteensovittaa elinkaarisykli erityisesti vesieristeiden ja suurien puiden kasvuajan suhteen. Suurien puiden istuttamista tulisi ohjata selkeämmin maanvaraisille tontin osille kattopihojen sijaan.

Lausunnossa nostetaan esiin aurinkopaneelien lisääntyminen sekä kattopinta-alan käyttö jo nykyiselläänkin erilaisten rakenteiden ja järjestelmien sijoituspaikkana. Oleskelun ja teknisten järjestelmien yhteensovittaminen voi olla hankalaa. Lisäksi asukkaat voivat kokea korkealla olevat oleskelualueet epämiellyttävänä. Voimakkaat tuulet ja niiden vaikutus katoilla on huomioitava. Visuaalisesti kasvikatot soveltuvat parhaiten Talonrakennusteollisuuden mukaan mataliin rakennuksiin, esisijaisesti laajoihin ja kylmiin rakennuksiin. Katto voi olla toissijainen, osittainen mahdollisuus täydentämään maan tasolla tehtäviä kaupunkiluonnon monimuotoisuutta tukevia ratkaisuja. Maantasolla myös alueiden ylläpito, hoito ja huolto ovat helpompia toteuttaa.

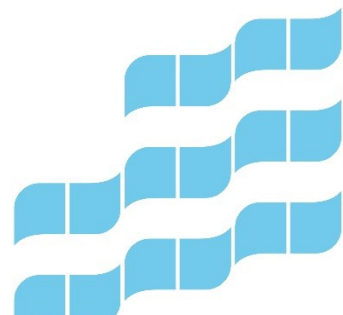
Vastaus: Kasvikattojen elinkaaren aikaista tietoa tullaan keräämään jatkotoimenpiteeksi kirjatun 5-vuotisseurannan kautta. Lisäksi toimenpiteisiin on lisätty lausuntojen perusteella uusi toimenpide neljännen, kasvikkattojen peruskorjausta käsittelevän ohjekortin laatimisesta. Kasvikattolinjauksen nimeä ei ole tarpeen muuttaa: työ sisältää kuusi linjausta, joiden avulla hahmotetaan Tampereen kaupungin tahtotila kasvikkattojen suhteen. Yksittäisiä hankkeita

koskeva tarkempi harkinta tullaan tekemään asemakaavaprosessissa. Lisäksi kasvikkattolinjauksen jatkotoimenpiteinä tehtävät selvitykset ja ohjeistukset tulevat jatkossa määrittelemään nyt valmistuvaa linjausta tarkemmin kasvikkattojen vaatimuksista.

Kasvikkattojen välillisenä ohjaamisen työkaluna tulee jatkossakin asemakaavan yhteydessä olemaan viherkerrointyökalu, jonka tavoitteena on turvata riittävä vihertehokkuus ja hulevesien hallinta tontilla. Asemakaavassa voidaan tapauskohtaisen harkinnan perusteella antaa myös kasvikkattoja koskevia spesifejä määräyksiä, mikäli niiden katsotaan olevan tarpeellisia kaavan toteuttamisen vuoksi esimerkiksi hulevesien hallinnan, pienilmaston säätelyn, luonnon monimuotoisuuden tai asukkaiden asuinympäristön laadun näkökulmasta tai rakentamishankkeen haitallisten vaikutusten vähentämisen vuoksi.

Esiin tuotu tavoite maanvaraisten istutusten suosimisesta on yhtenevä kasvikkattolinjauksen ja viherkertoimen periaatteiden kanssa. Tonteilla tulisi turvata mieluummin riittävät maanvaraiset alueet ulko-oleskelun ja hulevesiratkaisujen toteuttamiselle kuin sijoittaa niitä kansiille tai katoille. Tilankäytöllisesti tähän ei kuitenkaan usein ole mahdollisuutta tiiviissä keskustarakentamisessa, mikäli tontin tehokkuustavoitteet ovat korkeat. Viherkertoimessa suositaan suurten puiden istuttamista, sillä ne edistävät parhaalla tavalla vihertehokkuutta tontilla, mikä on viherkerrointyökalun käytön tavoite. Kasvikkattolinjauksessa ei suositella kookkaiden puiden istuttamista kasvikkatoille. Kasvikkattolinjauksen yhteydessä ei myöskään kehitetä viherkertoimen tavoitetasoja, mutta Tampere on osallistumassa alueellista viherkerrointa kehittävään valtakunnalliseen tutkimushankkeeseen, minkä myötä uusia toimintatapoja voi kehittyä. Kaavoituksen ja suunnittelun yhteydessä tulee selvittää kussakin kohteessa paras mahdollinen eri tavoitteet täyttävä tapa hyödyntää kattopintoja sekä saavuttaa riittävä vihertehokkuus.

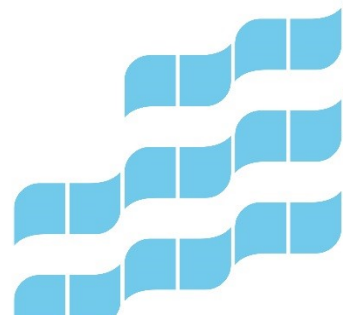

7. Hiedanrannan kehitys Oy

Hiedanranna kehitys Oy esittää, että kasvikatton peruskorjaustapauksen kuvaus olisi tarpeen käsitellä keskeisimmistä näkökulmista kasvikkattolinjaustyön yhteydessä elinkaarinäkökulman tärkeyden vuoksi. Peruskorjauksen teknisen näkökulman lisäksi olisi hyvä havainnollistaa asiaa myös käytännön toimenpiteenä esimerkiksi kasvillisuuden ja kasvualustan uudelleenkäyttömahdollisuuksien näkökulmasta. Lisäksi lisätietoa kaivataan kattorakenteiden huoltotoimenpiteiden ja peruskorjaussyklin suhteesta ja vaikutuksesta kasvikkattojen kasvualustan, mikrobiston ja lajien elinympäristöiksi kehittymisen aikajänteeseen. Myös kasvikkattojen korkeusaseman merkitystä kaupunkiluonnon monimuotoisuuden näkökulmasta tulisi tarkentaa. Hiedanrannan kehitys Oy esittää, että haastattelu- ja keskusteluosuutta olisi tärkeää monipuolistaa asukashaastatteluilla sekä huollon, peruskorjausten ja niiden rahoituksen näkökulmasta haastattelemalla esimerkiksi Kiinteistöliiton, Isännöintiliiton ja Raklin edustajia. Lausunnossa toivotaan myös, että vuodenaikanäkökulmaa käsiteltäisiin ohjekortin 1 lisäksi laajemmin raportissa. Hiedanrannan Kehitys Oy:n täydennysehdotusten lisätiedon selvittämistä ehdotetaan sisällytettäväksi myös linjauksen jatkotoimenpiteisiin.

Lausunnossa esitetään lisäksi joukko yksityiskohtaisempia toiveita käytetyistä sanavalinoista ja lisäyksistä, jotka koskevat mm. viherkertoimen mainintaa (s.28), hiilipäästöjen vähentämistavoitteita (s.29). ”Muodostetaan tilannekuva” kohtaan Hiedanrannan Kehitys Oy esittää viittä täsmennystä. Sivun 32 kirjauksiin esitetään niin ikään tarkennuksia.

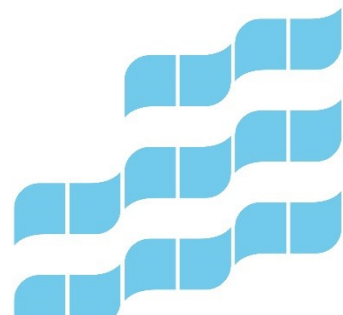
Lopuksi lausunnossa esitetään, että kasvikatton velvoittavuutta ratkaistessa huomiota kiinnitettäisiin lisäksi lähiympäristön olosuhteisiin, kasvikatton taloudellisen panostuksen oikeaan kohdentumiseen suhteessa saavutettuihin hyötyihin ja menetettyihin muihin tekijöihin. Kasvikatton velvoittavuuden tulisi aina olla perusteltu sen välttämättömyydellä, mutta kannustimia voisi mieluusti lisätä. Esitetään, että asemakaavan velvoittavuuden sijaan viherkerrointyökalu ja rakennuslupavaiheen ratkaisut luovat paremmat edellytykset kokonaiskestävän ja tarkoituksenmukaisen ratkaisun valinnalle.

Vastaus: Tiedon lisääminen kasvikattojen peruskorjaus- ja elinkaarinäkökulmasta on tärkeää. Linjauksen on lisätty lausuntojen perusteella toimenpide neljännen peruskorjaus-ohjekortin laatimisesta linjauksen hyväksyminen jälkeen, jossa voidaan käsitellä myös kiinteistöhuollon näkökulmaa ja vaikutuksia. Kasvikaton korkeusaseman suhdetta sen ekologiseen merkittävyyteen on raportissa täsmennetty hieman, mutta asian tarkempi ymmärtäminen vaatii edelleen jatkotutkimusta. Tutkimustiedon seuraamista, tiedon viestimistä ja katon arviointiperiaatteiden laatimista sisältyy linjauksen jatkotoimenpiteisiin, ja Hiedanrannan kehityksen esittämiä teemoja tullaan tarkastelemaan osana tehtäviä selvityksiä. Vuodenaikanäkökulmaa on raporttitekstissä täydennetty.

Viherkerroinmainintaa (s.28) ei ole tarpeen lisätä, sillä viherkerroin sisältyy asemakaavaprosessiin. Maininta hiilipäästöistä lisätään (s.29). Samoin ”Muodostetaan tilannekuva” -kohtaan lisätään maininta sijainnista hulevesiverkostossa, sijainti suhteessa viheralueverkostoon, maininta ekologisesta verkostosta sekä hiilipäästöjen vähentämisestä. Sivun 32 tekstiä täydennetään mainitsemalla sijainti hulevesiverkostossa.

Kasvikaton ympäristön arvioimista on syytä tehdä osana kasvikatton suunnitteluprosessia. Jatkotoimenpiteenä tehtävät kartoitukset ja selvitykset sekä alueellisen viherkertoimen pilotoiminen Tampereella tulevaisuudessa tuovat lisätietoa ja tukea tähän tarkasteluun. Kasvikaton velvoittavuus tullaan ratkaisemaan linjauksen mukaisesti osana kunkin hankkeen asemakaavatyötä, jossa myös katon välttämättömyys arvioidaan esimerkiksi suhteessa hulevesien käsittelyyn, kaupunkiekologiaan sekä tontin virkistyskäytön mahdollisuuksiin

Kommentit

1. Ympäristönsuojelu, Tampereen kaupunki

Kasvillisuuden ohjekortissa suositellaan kasvikatoille pajuangervoja. Valkopajuangervo on kansallisesti haitallisten lajien listalla elokuusta 2023 lähtien.

Vastaus: Lajistosuositukset tarkistetaan päivittyneen vieraslajilistan mukaan.

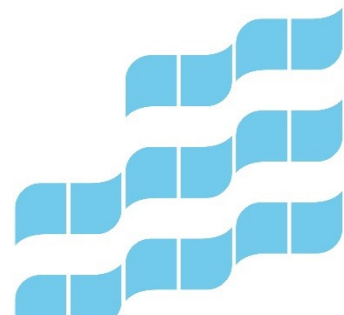
2. Asemakaavoitus, Tampereen kaupunki

Palautteessa toivottiin varsinaisten kasvikattolinjausten selkeämpää esiin tuomista raportissa. Lisäksi kysyttiin linjauksen toimenpiteiden seurannan ja raportoinnin tapaa. Asemakaavoitus ehdotti yleiskaavoituksen pohjalle laaditun lämpösaarekeilmiö-selvityksen sekä siinä havaittujen Tampereen ominaispiirteiden esiin tuomista raportissa. Lisäksi palautteessa nostettiin esiin oikeinkirjoitukseen ja raportin rakenteeseen liittyviä huomioita.

Vastaus: Kasvikattolinjauksen keskeiset kohdat on nostettu esiin raportin alussa tiivistelmänomaisesti. Raportin keskellä olevaa linjausosiota on korostettu taiton keinoin. Tampereen lämpösaarekeilmiöselvitys ja Tampereen lämpösaarekkeisuuden ominaispiirteet on tuotu esiin raportissa. Toimenpiteet ja seuranta -osiossa on korostettu Kaupunkivihreän yhteistyöryhmän roolia linjauksen toimeenpanossa ja seurannassa sekä mahdollisuutta nostaa kasvikattolinjauksesta toimenpiteitä osaksi Tampereen kaupungin palvelu- ja vuosisuunnitelmia. Palaute oikeinkirjoituksesta, rakenteesta ja taitosta on otettu huomioon aineiston viimeistelyssä.

3. Yleiskaavoitus, Tampereen kaupunki

Linjauksen laatimisessa mukana ollut Yleiskaavoitus toteaa, että linjauksessa on tuotu hyvin esille kasvikattojen tunnistettuja hyötyjä ja epävarmuustekijöitä. Linjaukset tukevat valmisteilla olevan valtuustokauden 2021–2025 vaiheyleiskaavan teemoja. Kasvikatot toimivat

osaratkaisuna vastattaessa kaupunkien haasteisiin edistäen viherympäristöjen laatua, luonnon monimuotoisuutta ja ilmastonmuutokseen sopeutumista. Kaupungin tuleekin ottaa vahva rooli kasvikattojen edistämässä omilla hankkeilla. Erilaisten kokemusten ja oppien saaminen edellyttää erityyppisiä pilottihankkeita.

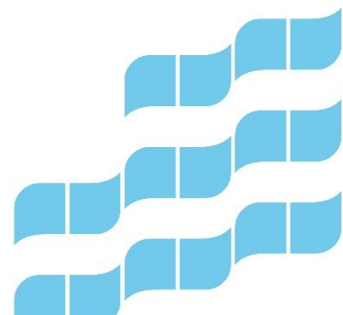
Yleiskaavoitus kysyy, miten työssä esitettyjen toimenpiteiden eteneminen varmistetaan ja miten toteutumista seurataan ja raportoidaan. Lisäksi nostetaan esiin, että työpaikka- ja teollisuusympäristöissä, joissa tyypillisesti on kasvikattojen kannalta haastavia pitkän jännevälisiä rakennuksia, on tunnistettu erityinen tarve kaupunkivihreän kehittämiseksi.

Vastaus: Toimenpiteet ja seuranta -osiossa on korostettu Kaupunkivihreän yhteistyöryhmän roolia linjauksen toimeenpanossa ja seurannassa sekä mahdollisuutta nostaa kasvikkattolinjauksesta toimenpiteitä osaksi Tampereen kaupungin palvelu- ja vuosisuunnitelmia. Työpaikka- ja teollisuusympäristöjen osalta huomio kaupunkivihreän kehittämisestä on tärkeä, mutta kasvikattojen toteuttaminen jää alueilla kohdekohtaisen suunnittelun määriteltäväksi esimerkiksi asemakaavavaiheessa. Kaupunkivihreän tavoitteen asettamista tukevat tämän linjauksen lisäksi yleiskaavan tulevat kaupunkivihreän kehittämisalueen merkinnät sekä viherkerroin, joka määrittelee tontin vihertehokkuutta ottamatta kuitenkaan kantaa kaupunkivihreän toteuttamisen tapaan. Mikäli kyseisillä alueilla kasvikkaton toteuttaminen todetaan taloudellisesti tai rakenteellisesti mahdottomaksi, tulee riittävät ratkaisut toteuttaa tontilla maanvaraisesti.

4. Tampereen Tilapalvelut Oy

Palautetta annettiin Tampereen Tilapalvelut Oy:n nimen kirjoitusasusta.

Vastaus: Kirjoitusasu on korjattu aineistoon.

5. Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka, Tampereen kaupunki

Palautteessa nostettiin esiin raportin oikeinkirjoitukseen, taittoon, otsikointiin ja rakenteeseen liittyviä huomioita.

Vastaus: Palaute on huomioitu aineiston viimeistelyssä.

6. Viheralueet ja hulevedet, Tampereen kaupunki

Palautteessa nostettiin esiin raportin rakenteeseen ja oikeinkirjoitukseen liittyviä huomioita, esimerkiksi viherkatot ja kasvikatot -termien epä johdonmukaista käyttöä ja tekstissä esiintyvää toistoa. Lisäksi toivottiin raportin täydentämistä tuoreeseen kotimaiseen tutkimustietoon pohjautuen kasvikkatorakenteiden ihanteellisista paksuuksista, hulevesien pidätyskyvystä ja kasvualustan vaikutuksesta ravinnekuormitukseen.

Vastaus: Termistön käyttöä on täsmennetty ja turhaa toistoa poistettu. Raportin viimeistelyä varten haastateltiin kasvikkatotutkimusta tehnyttä FT, dosentti Kirsi Kuoppamäkeä, täydennettiin raporttia toivotuilla teemoilla ja lisättiin viimeaikaisia tutkimuksia linjauksen lähdeluetteloon.

